

c) Výsledky šetření u vybraných rozhodujících ukazatelů

Vezmeme-li **ukazatel počtu všech podniků (poskytujících i neposkytujících DOV) ve vazbě na ukazatel počtu jimi zaměstnaných osob**, zjistíme, že **neexistoval přímý vztah mezi odvětvími s nejvyšším resp. s nejnižším počtem podniků a jimi zaměstnanými osobami**.

Pokud vyčleníme **tři odvětví s nejvyššími počty podniků** (činnosti v oblasti nemovitostí, výzkumu a vývoje, reklamy a průzkumu trhu, knihoven, archivů, muzeí aj. – 7 892, stavebnictví - 5 679 a velkoobchod, kromě motorových vozidel – 4 768), jejichž podíl z celkového počtu podniků ve výši 43 403 činil **42,3%**, pak počty zaměstnaných osob v těchto podnicích dosáhly celkové výše 721 841, což je podílově vyjádřeno (z celkového počtu zaměstnaných osob ve výši 2 522 487) pouze **28,6%**, a tedy – **13,7 procentních bodů**. To je dáno skutečností, že se jedná o velký počet podniků v uvedených odvětvích s relativně nízkými počty jimi zaměstnaných osob.

Obdobný závěr můžeme udělat u opačného pólu těchto dvou ukazatelů. Vezmeme-li tedy na druhé straně **tři odvětví s nejnižšími počty podniků** (těžba a dobývání nerostných surovin – 131, ostatní finanční činnosti, mimo finanční zprostředkování, pojištění a penzijní financování – 140 a finanční zprostředkování, pojištění a penzijní financování – 195), jejichž podíl z celkového počtu podniků ve výši 43 403 činil **1,1%**, pak počty zaměstnaných osob v těchto podnicích dosáhly celkové výše 102 811, což je podílově vyjádřeno (z již výše uvedeného celkového počtu zaměstnaných osob) **4,1%**, a tedy **+ 3 procentní body**.

Z právě uvedeného vyplývá, že obecně vysoká resp. nízká váha počtu podniků v některých odvětvích je jen velmi hrubým orientačním kritériem, a někdy dokonce až zavádějícím. Pokud tedy budeme chtít posuzovat určité vazby dalších ukazatelů v obecnější rovině (a nikoliv jen u podniků poskytujících DOV), pak je nutné vycházet zásadně z počtu zaměstnaných osob v podnicích vybraných odvětví.

Z hlediska dalších dvou základních ukazatelů, odpovídajících obecnější úrovni hodnocení, kterými jsou počet odpracovaných hodin a úplné náklady práce ve všech podnicích (poskytujících i neposkytujících DOV), můžeme konstatovat, že **absolutně nejvyšší hodnoty u těchto ukazatelů** vykázaly shodně **tři odvětví** (činnosti v oblasti nemovitostí, výzkumu a vývoje, reklamy a průzkumu trhu, knihoven, archivů, muzeí aj., výroba počítačů, elektronických a elektrických přístrojů a zařízení, strojů a zařízení aj., doprava a skladování), které se pohybovaly na úrovni **téměř 35%** z celkových objemů.

Pokud porovnáme **ukazatel počtu podniků poskytujících DOV k počtu všech podniků v jednotlivých odvětvích**, zjistíme, že podniků poskytujících DOV v ČR bylo v průměru **72,2%**. Otázkou je, zda je tento výsledek pozitivní. **Na jedné straně se tento výsledek jeví jako velmi slušný**, pokud jej porovnáme s výsledky předchozího šetření CVTS 3 (69,9%) a vezmeme-li v úvahu skutečnost, že referenční rok 2010 byl rokem ovlivněným do určité míry celosvětovou finanční resp. hospodářskou krizí.

Na straně druhé, z pohledu komplexních požadavků, které na podniky klade dnešní doba, **mohl být výsledek ještě o poznání lepší**. Je však nutné si v této souvislosti uvědomit, že **existuje velký počet podniků neposkytujících DOV v nejnižších dvou velikostních kategoriích** (10 - 19 a 20 - 49 zaměstnaných osob), které obvykle pracují s méně kvalifikovanými jedinci, mají omezenější zdrojové možnosti a ani tolik necítí potřebu vzdělávat své zaměstnané osoby. V nich činil počet podniků DOV neposkytujících **32,2%** ze všech podniků resp. z celkového dopočteného souboru podniků.

Pokud se blíže zaměříme na otázku podniků poskytujících DOV ve dvou velikostních skupinách podniků, které vykázaly naprosto nejnižší podíly realizace DOV (10 - 19 zaměstnaných osob a 63% resp. 20 - 49 zaměstnaných osob a 76%), **z odvětvového hlediska**, pak můžeme konstatovat následující:

- ve velikostní kategorii 10 - 19 zaměstnaných osob se na relativně nízkém celkovém průměru 63% podílely nejvýznamněji 2 odvětví – výroba textilií, oděvů a usní (56,7%) a ubytování, stravování a pohostinství (56,6%), následované třemi odvětvími s výslednými podíly pohybujícími se v intervalu od 64,5% do 69,3%; podniky ostatních odvětví se pohybovaly okolo průměru a nad ním
- ve velikostní kategorii 20 - 49 zaměstnaných osob průměrný podíl 76% nejvíce ovlivnily podniky 2 odvětví, stejné jako u nejnižší velikostní kategorie - výroba textilií, oděvů a usní (44,5%) a ubytování, stravování a pohostinství (44,8%), následované čtyřmi odvětvími s výslednými podíly pohybujícími se v intervalu od 51,3% do 58,5%; podniky ostatních odvětví se pohybovaly okolo průměru a nad ním.

Podíváme-li se na **oblast vynaložených nákladů na kurzy DOV**, které jsou jednou z rozhodujících výstupů problematiky DOV (ostatní formy mají přece jen v podnicích menší váhu než kurzy, a hlavně u nich nikdy nebylo, a to ani v rámci předchozích šetření CVTS 3 a CVTS 2, zjišťováno jejich nákladové zatížení), pak zjistíme, že na celkovém objemu těchto nákladů ve výši cca **6,4 mld. Kč (to jsou jen čisté náklady, tedy bez připočtení příspěvků do společných vzdělávacích fondů a po odečtu příjmů z těchto fondů)** se zásadně podílelo z 20 odvětví celkem **6 odvětví** (finanční zprostředkování, pojištění a penzijní financování, informační a komunikační činnosti, činnosti v oblasti nemovitostí, výzkumu a vývoje, reklamy a průzkumu trhu, knihoven, archivů, muzeí aj., výroba počítačů, elektronických a elektrických přístrojů a zařízení, strojů a zařízení aj., doprava a skladování, velkoobchod kromě motorových vozidel), a to ve výši **cca 53%** (absolutně pak ve výši téměř 3,4 mld. Kč). Vezmeme-li v úvahu skutečnost, že průměrně za všech 20 odvětví byly vynaloženy v podnicích náklady ve výši cca 320 mil.Kč, pak větší objem nákladů než je tento průměr bylo vynaloženo podniky v 7 odvětvích z jejich celkového počtu. Na závěr je nutné uvést důležitou okolnost, že

vynaložené náklady na kurzy DOV po započtení výše uvedených příspěvků a příjmů, kdy z čistých nákladů odečítané příjmy ze společných vzdělávacích fondů jsou řádově vyšší než k čistým nákladům připočítávané příspěvky do společných vzdělávacích fondů), činily cca **5,5 mld. Kč**.

S předchozím hodnocením vynaložených nákladů ze strany podniků poskytujících kurzy DOV velmi úzce souvisí **ukazatel počtu placených hodin na kurzech DOV na jednoho účastníka kurzů**, jehož průměrná hodnota byla vykázána ve výši **14,4 hodin** (po započtení příspěvků a příjmů do/z společných vzdělávacích fondů). Z 20 odvětví nedosahuje této průměrné hodnoty více jak polovina těchto odvětví (konkrétně pak 12), zatímco na úrovni tohoto průměru či nad ním se pohybovalo zbývajících 8 odvětví (v intervalu od 14 do 35 hodin). Extrémně vysoké hodnoty tohoto ukazatele byly vykázány v podnicích dvou odvětví (finanční zprostředkování, pojištění a penzijní financování – 35 hodin a informační a komunikační činnosti – 30 hodin). Na druhé straně výrazně nízký počet placených hodin vykázály podniky u 12 odvětví (v intervalu od 7 do 13 hodin), z nich pak nejméně podniky odvětví výroby textilií, oděvů a usní (7 hodin) a maloobchod (9 hodin).

Ukazatelem úzce spjatým s oblastí vynaložených nákladů na kurzy DOV je **ukazatel nákladů na kurzy DOV na jednoho účastníka kurzů DOV**, který činil v absolutní výši **3 613 Kč** (po započtení příspěvků a příjmů do/z společných vzdělávacích fondů) resp. **4 171 Kč** (bez zápočtu tohoto druhu příspěvků a příjmů).

Hodnocení nákladové oblasti u kurzů DOV na závěr ještě doplníme, z hlediska základních vybraných ukazatelů, o rámcové hodnocení velmi významného **ukazatele podílu nákladů na kurzy DOV na úplných nákladech práce**. Průměrný podíl u všech podniků zahrnutých do šetření činil **0,6%** po započtení příspěvků a příjmů do/z společných vzdělávacích fondů (bez jejich započtení pak **0,7%**).

Na tomto místě platí, že 3 odvětví, která vykázála vysoký nadprůměrný počet placených hodin na kurzech DOV na jednoho účastníka, měla i podíl nákladů na kurzy DOV na úplných nákladech práce na významně nadprůměrné úrovni (v intervalu 0,9 – 1,5%). Extrémně vyšší hodnoty pak vykázály podniky dvou odvětví (finanční zprostředkování, pojištění a penzijní financování – 1,5% a informační a komunikační činnosti – 1,2%). Obdobný závěr platí i ve vztahu k předchozímu ukazateli u hodnot, které se pohybovaly pod průměrem v uvedené výši 0,6% (v případě většiny, tj. u 10 odvětví). **Uváděný vztah mezi oběma výše zmiňovanými ukazateli, který je poměrně velmi těsný, neplatí však ve všech případech.** Příkladem této skutečnosti mohou být podniky dvou odvětví (výroba koksu, ropných výrobků, chemických aj. výrobků, resp. doprava a skladování, u kterých byl průměrný počet placených hodin na kurzech DOV na 1 účastníka kurzů DOV 17 resp. 16 a která na druhé straně vykázála překvapivě podprůměrnou úroveň podílu nákladů na kurzech DOV na úplných nákladech práce – v obou případech shodně 0,5%).

Většinu výše uvedených ukazatelů můžeme názorně vidět na uvedené tabulce č. 1, která odráží vybrané ukazatele ze šetření v členění do 20 odvětví.

Tab. 1 Vybrané ukazatele

Název činnosti (odvětví)	Počet podniků	Počet zaměstn. osob	Počet podniků poskytuj. DOV	Účastníci kurzů DOV	Placené hodiny účastníků kurzů DOV	Náklady na kurzy DOV v tis.Kč	Počet placených hodin na kurzech DOV na 1 účastníka	Podíl nákladů na kurzy DOV na úplných nákladech práce v %
a	1	2	3	4	5	6	7	8
Těžba a dobývání nerostných surovin	131	35 076	115	28 821	330 135	48 587	11	0,3
Výroba potravin, nápojů a tabáku	1 562	104 350	1 057	61 735	646 788	148 597	10	0,4
Výroba textilií, oděvů a usní	818	43 518	470	19 944	147 093	24 557	7	0,2
Výroba papíru, papírových výrobků, tisk	583	33 403	391	15 881	168 290	46 943	11	0,4
Výroba koksu, ropných produktů, chemických, farmaceut. aj. výrobků	1 775	158 662	1 508	104 325	1 752 096	297 198	17	0,5
Výroba a zpracov. kovů, slévárství, výroba kovových konstrukcí	2 530	161 354	1 882	97 874	1 223 857	234 447	13	0,4
Výroba počítačů, elektron. elektr.přístrojů a zařízení	2 918	256 602	2 449	171 912	2 349 342	447 249	14	0,5
Výroba motorových vozidel, přívěsů, návěsů	513	158 663	457	119 798	1 529 920	262 907	13	0,4
Zpracování dřeva, výrobky ze dřeva, výroba nábytku	1 663	76 796	1 178	40 618	421 580	88 700	10	0,4
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla, odpady	882	74 344	744	51 316	1 033 466	319 883	20	0,9
Stavebnictví (výstavba, inženýrské sítě aj.)	5 679	198 028	4 067	121 362	1 740 632	324 340	14	0,4
Motorová vozidla : malo-velkoobchod, opravy	1 293	42 184	1 032	22 961	350 648	118 101	15	0,7
Velkoobchod (kromě motorových vozidel)	4 768	153 416	3 477	84 380	1 093 585	434 089	13	0,8
Maloobchod (kromě motorových vozidel)	3 368	192 291	1 957	94 144	804 533	191 434	9	0,3
Doprava (pozem.-vodní-letecká) a skladování	2 514	231 289	1 893	161 082	2 498 585	475 182	16	0,5
Ubytování, stravování a pohostinství	2 945	79 166	1 495	32 604	319 846	65 956	10	0,4
Informační a komunik. činnosti (vydavatelství , tvorba programů, vysílání, inform. technologie)	1 234	85 213	1 000	57 419	1 702 140	663 410	30	1,2
Finanční zprostředkov., pojištění a penzij. financ.	195	62 200	187	47 410	1 672 389	665 558	35	1,5
Ostatní finanční činnosti	140	5 535	106	2 933	38 495	21 540	13	0,6
Činnosti v oblasti nemovitostí + profesní, věd. a techn.+ administr. + kulturní, rekreační aj.	7 892	370 397	5 875	196 982	2 376 267	661 904	12	0,5
CELKEM	43 403	2 522 487	31 340	1 533 501	22 199 687	5 540 582	14	0,6

Jedna z otázek obecnějšího charakteru měla dát odpověď na to, **jaký význam podniky přikládaly inovačním procesům**. Na otázku, zda podnik v roce 2010 zavedl nové nebo významně zlepšené výrobky, služby, výrobní či distribuční metody odpovědělo z celkového souboru 43 403 podniků kladně **4 538 podniků (10,5%)**. Podíváme-li se na kladné odpovědi z pohledu podniků 6 velikostních skupin, můžeme konstatovat, že %-ní podíl z celkového počtu podniků zahrnutých do šetření se v příslušné velikostní skupině zvyšuje v přímé úměře s velikostí skupiny (ve skupině 10 - 19 zaměstnaných osob tento podíl činil 8,0% a ve skupině 1 000 a více zaměstnaných osob již 37,4%). Tento stav má svoji logiku a v podstatě vyplývá

především ze zdrojových možností podniků, které jsou většinou u podniků nejmenších velikostních skupin výrazně nižší než u velikostních skupin nejvyšších.

Z odvětvového hlediska se dá říci, že zavedení inovací v roce 2010 bylo nejvyšší v odvětvích činností v oblasti nemovitostí, výzkumu a vývoje, reklamy a průzkumu trhu, knihoven, archívů, muzeí aj. – u 814 podniků, pak velkoobchodu, kromě motorových vozidel – u 596 podniků, výroby počítačů, elektronických a elektrických přístrojů a zařízení, strojů a zařízení aj. – u 557 podniků. Tato 3 odvětví z 20 celkem tak vykázala inovační aktivity v objemu 43,3% z celku. Naopak odvětvími s nejnižším počtem kladných odpovědí byly těžba a dobývání nerostných surovin – 11 a ostatní finanční činnosti - 12, což z celkového počtu podniků v těchto 2 odvětvích bylo pouhých 0,5%. To je zejména u výrobního odvětví těžba a dobývání nerostných surovin, i když vezmeme v úvahu jeho specifický charakter, a tedy i omezenější možnosti uplatňování inovací, poměrně překvapivé. Tyto údaje jsou patrné z tab.č. 19.